

Кабінет Міністрів України
Прем'єр-Міністру України
Шмигалю Д.А.

Копія:
Міністерство економіки України
Першому віце-прем'єр-міністру –
Міністру економіки України
Свириденко Ю.А.

Міністерство культури та інформаційної
політики України
Т.в.о. Міністра культури та
інформаційної політики України
Карандеєву Р.В.

Звернення

Шановний Денисе Анатолійовичу,

В червні 2023 року Європейська Комісія оприлюднила проект пропозиції Українського фонду (Ukraine Facility) – комплексного інструмента підтримки України на період 2024-27 років. Впродовж липня-жовтня Урядом здійснюється підготовка змістовної частини (концепції, додатків з індикаторами). Відповідальним за це є Міністерство економіки України, яке в липні-серпні збирало пропозиції від міністерств, а з вересня активно проводить низку зустрічей із зацікавленими сторонами – представниками секторів та громадянським суспільством. Передбачалося, що до кінця жовтня буде завершено формування візії та змістовної частини проекту Українського фонду (далі – УФ) для передачі їх на зворотній зв'язок до Європейської комісії.

19 жовтня 2023 року відбулося «засідання секторальної робочої групи щодо розвитку сектору культури та креативних індустрій» - зустріч представників Мінекономіки, Міністерства культури та інформаційної політики України, секторів культури та креативних індустрій (далі – ККІ), а також експертів та представників громадянського суспільства при аналітично-консалтинговій підтримці Київської школи економіки (далі КШЕ) щодо УФ (понад 30 осіб). Анонсувалося, що Мінекономіки збирає думки стейкхолдерів для уточнення та фіналізації проекту документа, звірки потреб і спроможності імплементації секторальних ініціатив, закладених до УФ.

На зустрічі представником Мінекономіки було презентовано слайди щодо УФ, після чого представник КШЕ провів обговорення щодо зворотного зв'язку. Представники МКІП (2 заступники Міністра, керівники структурних підрозділів) наголосили, що попередні декілька пропозицій до УФ від МКІП, надісланих офіційними листами, було проігноровано. На що учасники зустрічі отримали наступні відповіді:

- 1) запропонований документ не є всеохопною Програмою підтримки України, і культуру можуть підтримати через інші інструменти підтримки (програму МВФ, програми підтримки інших партнерів з розвитку) – при цьому не було уточнено, з яких саме джерел будуть покриті бюджетні зобов'язання (підтримка) секторів ККІ;
- 2) обраний перелік секторів на презентації є узгодженим зі стороною ЄС та не може бути уточненим, оскільки ККІ не відповідають критеріям перспективних секторів для інвестування – при цьому не було наведено критеріальної бази, а також проігноровані

аргументи з боку громадянського суспільства, що ККІ є базовою формою для мікро- та малого бізнесу, основним джерелом для працевлаштування (на умовах неповної зайнятості) жінок працездатного віку з дітьми. Це сфера економічної діяльності, яка при відносно невеликих початкових інвестиціях може дати значний економічний результат, адже креативний продукт достатньо просто масштабувати і адаптувати до глобального ринку. До повномасштабного вторгнення сфера ККІ генерувала близько 4% ВВП України, маючи один з найвищих мультиплікаторів доданої вартості з-поміж інших секторів економіки (2,2 на 2020 рік, проти 2,1 в будівництві, 1,9 – фінансовій та страховій діяльності, 1,6 – транспорті, 1,3 – торгівлі). Втім, аргумент про те, що ККІ як сфера послуг та перспективна галузь для експорту послуг є важливою для повернення українських біженців від війни – професіоналів, які створюють значну частину доданої вартості в економіці та ВВП, було проігноровано;

- 3) під час обговорення модератором (представником КШЕ) було зазначено, що УФ буде використовуватися для бюджетної підтримки сектору безпеки та оборони, що рішення щодо уточнення змісту презентації приймаються Урядом, що компонент 1 (Pillar 1) вже сформований, і пропозиції приймаються виключно до компоненту 2 (Pillar 2) – щодо інвестиційно привабливих секторів та фінансових інструментів підтримки економічного зростання, співпраці різних інститутів фінансування та залучення капіталу. При цьому не було надано відповідей на питання щодо відповідального в Уряді, дедлайнів та механізму ефективного залучення пропозицій секторальних стейкхолдерів та громадянського суспільства до проекту УФ;
- 4) на завершення засідання модератором було зазначено, що його метою було зібрати пропозиції для розробки секторальної стратегії розвитку культури та креативних індустрій на найближчі 10 років, що викликало здивування як серед представників МКІП, так і громадянського суспільства, оскільки це суперечило початковій офіційній комунікації щодо мети засідання в публічному просторі.

Підсумовуючи вищевикладене:

- 1) засідання 19.10 не можна вважати консультаціями з секторальними стейкхолдерами щодо УФ;
- 2) пропозиції МКІП, офіційно надані до проекту УФ, не були включені без надання пояснень, що ставить під сумнів легітимність процесу першопочаткового формування рамки пріоритетів УФ з боку Уряду;
- 3) пропозиції громадянського суспільства та представників ККІ було проігноровано, що порушує принципи інклюзивності („leave no one behind”), закладені в пропозиціях Європейської комісії щодо розробки УФ.

У зв'язку з цим, ми, представники секторів культури та креативних індустрій, громадянського суспільства звертаємося до Прем'єр-Міністра України з проханням доручити Мінекономіки:

1. **Затвердити** розпорядженням Уряду **склад робочих груп з доопрацювання пропозицій та інтегрувати представників громадянського суспільства та стейкхолдерів**, в розрізі секторальних пріоритетів, до робочих груп з доопрацювання УФ. **Забезпечити інклюзивність, відкритість, прозорість та послідовність процесу** підготовки проекту УФ.
2. Оскільки існуючий формат підготовки пропозицій до УФ не є інклюзивним та порушує запропоновані ЄС принципи розробки, а Урядом не сформована єдина логічна модель подальшого розподілу пріоритетів та потреб між різними інструментами підтримки, **описати обрану методологію та роз'яснити її для стейкхолдерів, чітко структурувати пропозиції в розрізі кожного Компонента (Pillars)**, не змішуючи бюджетну підтримку з інвестиціями та структурними реформами в одній презентації.

3. **Конкретизувати** за кожним Компонентом **очікувані результати** з відповідним бюджетним запитом (наразі відсутня прозорість та зрозумілість підходів та критеріїв для пріоритезації та розподілу).

4. Усвідомлюючи необхідність та терміновість фіналізації проекту, як зацікавлені сторони громадянського суспільства та культурного сектору, враховуючи надані МКІП офіційні пропозиції, пропонуємо включити до УФ наступні пріоритети:

4.1 Компонент I:

- підтримка культурної спадщини під час війни (кількість належним чином законсервованих об'єктів спадщини, що були пошкоджені внаслідок військових атак рф, кількість переміщених об'єктів музейних колекцій до безпечних місць зберігання, кількість облаштованих безпечних сховищ);
- збереження культурного розмаїття, доступу до культури на рівні громад (продовження реформи системи забезпечення населення культурними послугами – створення центрів культурних послуг, оптимізація та трансформація базової мережі закладів культури, підвищення спроможності працівників та управлінців сфери культури);
- забезпечення культурних прав і свободи слова та самовираження через доступ до сучасного україномовного культурного продукту (зокрема для підтримки ветеранів війни, повернення українських біженців з-за кордону);
- сприяння подальшому розвитку існуючих культурних інституцій – Українського культурного фонду (кількість наданих стипендій та грантів, зокрема сфокусованих на ВПО та реінтеграції деокупованих територій), Українського інституту книги (кількість закуплених та переданих книжок до публічних бібліотек, кількість відновлених бібліотечних фондів на деокупованих територіях), Українського Інституту (кількість відкритих закордонних філій УІ, кількість заходів, проектів і програм для адвокації підтримки України, посилення стратегічних комунікацій та протидії дезінформації), Українського інституту національної пам'яті (кількість програм/проектів із протидії російським наративам в Україні та за кордоном, з поширення інформації про важливі аспекти минулого, зміцнення національної пам'яті та ідентичності)

4.2 Компонент II:

- розширення підтримки креативних індустрій як рушія соціальних інновацій і зайнятості, у т.ч. розвиток креативних хабів, трансформація комунальних закладів за кредитні кошти (кількість перетворених об'єктів);
- поширення існуючих інструментів підтримки МСП на креативні індустрії (гарантії для субсидованих кредитів креативних індустрій – кількість бізнесів в сфері ККІ, які скористалися підтримкою);
- підтримка інвестиційних фондів, призначених для креативних індустрій (у межах сприяння широкому сектору небанківського фінансування – кількість інвестиційних проектів, ініційованих ККІ);
- підтримка пілотного державно-приватного партнерства в культурі та креативних індустріях (кількість пілотних проектів ДПП в секторах ККІ).

4.3 Компонент III: важливі реформи в культурі, культурній спадщині та креативних індустріях:

- реформа системи управління та охорони культурної спадщини;
- реформа системи закладів культури національного та місцевого рівня (включаючи організаційно-правові форми, що відповідають викликам часу і очікуванням гравців сектору культури, мистецтв і КІ);
- реформа фінансування системи забезпечення населення культурними послугами;

- розвиток можливостей інституційної трансформації культури та креативних індустрій (розвиток людського капіталу, включно з освітою, соціальною згуртованістю та розвитком потенціалу);
- посилення інституційної спроможності креативних індустрій через Національний офіс розвитку креативних індустрій та створення відповідної інфраструктури підтримки (акселератори, створення бази даних приміщень, що надаються для креативного підприємництва), враховуючи адаптацію освіти у сфері креативних індустрій до сучасних інновацій та запитів ринку (через програми залучення підлітків до сучасних креативних практик, розвиток міжнародних освітніх партнерств та неформальної освіти тощо).

Підписанти:

1. Юлія Федів, громадська діячка, культурна та медіаменеджерка
2. Микола Скиба, культурний антрополог, співзасновник ГО "Агенція культурних стратегій", аналітик в БО "Фонд "Міжвухами"
3. Ганна Гопко, Голова правління, ГО АНТС
4. Люсьєна Шум, Благодійний фонд "Бібліотечна країна"
5. Ярослав Петраков, регіональний координатор з культури та медіа проекту ЄС "Відновлюємо Україну разом" ГО "АНТС"
6. Анна Карнаух, директорка агенції "Ланка.про"
7. Марина Кулініч, співзасновниця та голова ГО "Український інститут розвитку"
8. Галина Григоренко, культурна менеджерка, громадська діячка, співзасновниця ГО "Open Opera Ukraine"
9. Вікторія Колеснікова, ВГО "Спілка археологів України"
10. Тамара Трунова, головна режисерка Київського академічного театру Драми і Комедії на Лівому березі Дніпра
11. Анастасія Образцова, Український центр культурних досліджень
12. Луїза Мороз, Український центр культурних досліджень
13. Антон Корвін-Піотровський, директор Науково-дослідного центру "Охоронна археологічна служба України"
14. Наталія Кривда, докторка філософських наук, професорка КНУ ім. Шевченка, громадська діячка, експертка УКФ
15. Наталія Скларська, співзасновниця ГО "Соціальний капітал"
16. Ірина Прокоф'єва, культурна менеджерка, програмна директорка Українського інституту 2019-2021
17. Вікторія Гончар, культурна менеджерка ГО "Збережемо Полтаву", директорка Полтавський обласний благодійний фонд "Вікторія"
18. Денис Блощинський, лідер гурту Неспроста, Агенція 42, Фондація соціальних інновацій "З країни в Україну"
19. Лазаренко Тамара, культурна менеджерка, засновниця й директорка організації Навзаєм - спільноти фахів_чинь з культурного, громадського й креативного секторів
20. Белінський Ярослав, президент Асоціації Design4Ukraine, співзасновник проекту Design of Changes, співорганізатор Kyiv Design Week
21. Ілля Заболотний, президент Українського Мистецького Фонду Екстреної Допомоги (UEAF), керівник спеціальних програм ГО "Музей сучасного мистецтва" та Ukrainian Museum of Contemporary Art (UMCA).
22. Андрій Погорілий, журналіст, продюсер, телеканали Arte, «Мультимедійна платформа іномовлення України»
23. Діана Попова, генеральна директорка Музею історії міста Києва

24. Аліна Певна, заступниця начальника управління культури і туризму Донецької облдержадміністрації
25. Ігор Гармаш, голова правління ГО "Центр мистецтв "Арт-Простір", член правління ГО "Центр порятунку української культурної спадщини"
26. Вікторія Швидко, театральна менеджерка, виконавча директорка ГО «Мистецька майстерня «Драбина»
27. Мирослава Яріко, кандидат культурології, старший викладач кафедри музейно-туристичної діяльності Харківської державної академії культури
28. Троцюк Марта Володимирівна, засновниця Gallery 101, авторка "Культура Проти Агресії", голова Української Асоціації Галеристів
29. Мирошніченко Андрій Геннадійович, перекладач, куратор, культурний менеджер, співробітник відділу сучасного мистецтва Мистецького арсеналу.
30. Степанченко Ольга Миколаївна, виконавчий директор ГС "Рівне ІТ кластер", директор Рівненського фахового коледжу інформаційних технологій
31. Оксана Данчук, керівниця літературно-драматургічної частини Львівського академічного драматичного театру імені Лесі Українки
32. Оксана Підсуха, мистецтвознавиця, директорка Музею української діаспори, член правління Міжнародного благодійного фонду світових українців "Діаспора"
33. Євген Глібовицький, директор, аналітичний центр pro.mova
34. Лариса Покальчук, громадська діячка, кінорежисерка, членкиня Наглядової ради Українського культурного фонду
35. Катя Тейлор, кураторка, артменеджерка, засновниця ГО Port of Culture
36. Вікторія Якуша, архітекторка культурної спадщини, дизайнерка, мисткиня, кураторка, арт директорка, засновниця студії "Yakusha"
37. Олександра Решмеділова, політолог, кандидат філософських наук, аналітик Фонду громадської дипломатії, автор і ведуча проекту Першоджерело
38. Оксана Бруй, бібліотекарка, президентка ВГО Українська бібліотечна асоціація
39. Іван Кульчицький, президент ГО Агенція Європейських Інновацій
40. Ірина Чужинова, кандидатка мистецтвознавства, театрознавиця, театральна критициня, співзасновниця ГО «Театральна платформа»
41. Ксенія Малих, мистецтвознавиця, керівниця Дослідницької платформи PinchukArtCentre
42. Євген Лавренчук, оперний режисер, продюсер, заслужений артист України, Старший викладач Харківського Національного Університету мистецтв ім. І.Котляревського.
43. Марина Смілянець, драматургиня, заступниця директору ЦМ "Новий український театр"
44. Михайло Кобрин, кандидат філософських наук, директор Музично-меморіального музею Соломії Крушельницької у Львові
45. Оксана Шерстюк, керівниця напрямку популяризації КЗ "Центр охорони та досліджень пам'яток археології" Полтавської обласної ради, засновниця культурної формації ГО "ПРО МІСТО"
46. Яна Салахова, голова ГО "Театр змін"
47. Альона Кавка, експертка з управління персоналом
48. Вадим Кожевников, директор-художній керівник КЗ ТВЗК "Театр маріонеток", член Комітету з присудження Премії Кабінету Міністрів України імені Лесі Українки за літературно-мистецькі твори для дітей та юнацтва. В даний момент – молодший сержант СТРО ЗС України.
49. Михайло Урицький, режисер, викладач режисури і акторської майстерності кафедри мистецтва театру ляльок Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І.К. Карпенка-Карого

50. Роксоляна Свято, літературна перекладачка, літературознавиця, членкиня PEN-Ukraine
51. Оксана Тараненко, режисерка театру та кіно
52. Микола Бровченко, сценарист, музослів
53. Коляденко Оксана. Актриса театру та кіно, викладачка, режисерка. Засновниця простору "Культурна платформа 22"
54. Олена Гончарук, культурна менеджерка, керівниця Музею кіно Національного центру Олександра Довженка
55. Кісельова Крістіна. Акторка, театральний продюсер, менеджер міжнародних проєктів Національного театру ім.М.Заньковецької
56. Ярослав Мінкін, фахівець з міжкультурного діалогу, координатор програми Young Diversity Ambassadors
57. Галина Джикаєва, засновниця та режисерка Лютого театру
58. Ірина Осадча, культурна менеджерка
59. Дарина Живоглядова, культурна менеджерка, консультантка з питань захисту культурної спадщини
60. Юлія Пісчанська, директорка Дніпропетровського національного історичного музею ім. Д.Яворницького
61. Тарас Шамайда, співкоординатор руху "Простір свободи", координатор ініціативи "Українська книжкова революція"
62. Вероніка Селега, директорка креативної агенції Bickerstaff.357, співзасновниця го «Бібліотека майбутнього»
63. Валерія Тягун, керівниця літературно-драматургічної частини в Театрі драми і комедії на лівому березі Дніпра
64. Антон Литвинов, режисер театру, співзасновник ГО "ХРОНОТОП.ЮЕЙ"
65. Ярина Ясиневиц, програмна директорка Центру досліджень визвольного руху
66. Наталя Васильєва, президент ГО "Центр розвитку бізнес-технологій та культури"
67. Володимир Меленчуков, директор-художній керівник Академічного театру "Київ Модерн-балет"
68. Ігор Савчак, Голова ради ЛМГО "Центр культурного менеджменту"
69. Оксана Довгополова, докторка філос. наук, професорка кафедри філософії Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, кураторка платформи культури пам'яті Минуле / Майбутнє / Мистецтво
70. Васильєв Денис Олегович, Директор Музею Історії Музичних Інструментів "Барабанза". Дійсний член ІСОМ/СІМСІМ. Експерт/тренер Лабораторії культурних трансформацій "House of Europe". Локальний експерт програми EU4Culture.
71. Мартинов Антон, директор видавництва «Лабораторія» та діджитал сервісу Librarius.
72. Батуревич Ірина, співзасновниця «Читомо», chytomo.com
73. Дмитро Терновий, драматург, голова ГО "Театр на Жуках"
74. Дмитро Лісенбарт, продюсер, режисер, засновник студії "Lisenbart Film"
75. Валерія Мезенцева, арт-директорка креативної рекламної агенції "Щастя є" (КраЩе), фотографка, експертка програм "House of Europe".
76. Оксана Карп'юк, культурна менеджерка, менеджерка професійних проєктів Книжкового Арсеналу.
77. Маріанна Розстальна, директорка-художня керівниця Театру Золоті Ворота.
78. Світлана Бордун, культурний менеджер.
79. Єлейко Маріанна, голова Фонду родини Богдана Гаврилишина
80. Кокіна Анастасія, культурологиня, менеджерка освітніх/культурних проєктів, проєктна менеджерка ГС «Освіторія».
81. Олександра Халепа, голова ГО "Мистецька резиденція Карбон"

82. Руслан Савчук, кінопродюсер, голова правління ГО "Український кіноінститут"
83. Лілія Шевченко, голова ГО "ВГО" Територія Жінок", членкиня Громадської Ради при МЗС України
84. Наталія Чижова, співзасновниця Театру 360 градусів, ідеолог та ініціаторка мистецького проєкту Ukraine.Residence of Freedom
85. Ганна Лелів, перекладачка
86. Василь Кундрик, проєктний менеджер, співзасновник Urban Space 500, ідеатор проєкту "Культурні понеділки"
87. Олександра Дивнич, креативна копірайтерка, редакторка, фотографка
88. Ірина Голіздра, журналістка, театральна критикиня
89. Ольга Кононенко, культурна менеджерка, генеральна директорка Національного будинку музики
90. Євген Петриченко, композитор, проєктний менеджер
91. Вікторія Верес - директорка ГО "Культпрожектор"
92. Яна Бойцова, співзасновниця ГО Піксельовані реальності
93. Ірина Костюк, директорка Нововолинського історичного музею, культурна менеджерка
94. Євген Лапін, театральний дослідник та режисер НЦТМ ім.Леся Курбаса, експерт ГО "Інститут громадянського суспільства"
95. Володимир Войт, бандурист Національного заслуженого академічного Українського народного хору України імені Г. Г. Верьовки
96. Ольга Новікова, завідувачка Відділу мистецтва країн Сходу Музею Ханенків
97. Віктор Вінтоняк - Мистецька агенція "Мантикора", директор; ГС "Асоціація кінокомісій України", голова правління
98. Оксана Хмельовська, головна редакторка культурно-видавничого проєкту "Читомо"
99. Ольга Дятел, Голова Правління ГО "Інша Освіта"
100. Аліна Богданович, Голова організації ГО "Платформа Театральних Ініціатив", викладач Харківського національного університету мистецтв ім. І.П. Котляревського
101. Катерина Чусва, експертка в галузі музейної справи та культурної спадщини .
102. Юлія Гнат, директорка з екосистемних проєктів та розвитку ГО "Музей сучасного мистецтва", співзасновниця Українського Мистецького Фонду Екстреної Допомоги (UEAF), Ukrainian Museum of Contemporary Art (UMCA)
103. Ольга Балашова, голова правління ГО "Музей сучасного мистецтва", співзасновниця Українського Мистецького Фонду Екстреної Допомоги (UEAF), Ukrainian Museum of Contemporary Art (UMCA)
104. Катерина Іголкіна, комунікаційна менеджерка платформи культури пам'яті Минуле / Майбутнє / Мистецтво
105. Тетяна Пушнова, редакторка культури, Українська правда
106. Володимир Воробей, директор Агенції економічного розвитку РРV
107. Олена Касперович, менеджерка культури, незалежна кураторка, голова ГО Культурний Трафік.
108. Катерина Семенюк, кураторка, співзасновниця платформи культури пам'яті Минуле / Майбутнє / Мистецтво, голова ГО "Культурні практики"
109. Дмитро Тяжлов, режисер-оператор, старший викладач кафедри КНУТКіТ ім.І.К. Карпенка Карого, співзасновник ГО Інді Медіа Поліс
110. Дмитро Грешко, режисер-оператор документального кіно.
111. Павло Дорогой, режисер документального кіно, документальний фотограф
112. Штика Елла, голова ГО Інді Медіа Поліс
113. Віктор Кожевников, голова ГО "Креативна Україна", актор, режисер, продюсер.

114. Інна Гончарова, керівник театру "Маскам Рад", членкиня ради ГО "Гільдія незалежних театрів України, письменниця.
115. Халізева Марія Юріївна, комунікаційни директор Громадської організації "Музей сучасного мистецтва", Українського мистецького фонду екстреної допомоги та Українського музею сучасного мистецтва / UMCA
116. Оксана Осмоловська, поетка, перекладачка.
117. Ксенія Клейнос, співзасновниця ГО Час Є, місто Бердянськ
118. Анастасія Хлестова, кураторка, засновниця ГО "Гараж 127"
119. Артем Тарановський, партнер Адвокатського об'єднання "Головань і Партнери"
120. Ксенія Юхименко, викладачка та адміністраторка Української суботньої школи в Люксембурзі "Мрія"
121. Анна Перепелиця, режисерка, режисерка монтажу
122. Єлизавета Пирожкова, операторка і режисерка документального кіно
123. Ірина Гадецька, співзасновниця англomовного медіа про Україну WithUkraine, контент-менеджерка офіційних сторінок України в соцмережах Ukraine.ua
124. Буйнова Наталя, завідувач відділу креативних індустрій та культурного менеджменту КЗ "ООМЦКМ"
125. Дар'я Левченко, програмерка фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA
126. Катерина Капра, адвокатка традиційної музики, співзасновниця Школи традиційної музики «Рись»
127. Андрій Левченко, музикант гурту US Orchestra, співзасновник ГО «Рись»
128. Максим Курочкін, драматург, співзасновник "Театру Драматургів"
129. Володимир Куліков, режисер монтажу.
130. Ольга Дуденко, редакторка культури онлайн-видання Wonderzine Україна.,
131. Ксенія Гончарова. Голова ГО "Джойфест" директор міжнародного театрального фестивалю, актриса, журналістка.
132. Тетяна Ганжа, режисерка документального кіно
133. Михайло Глибокий, директор з розвитку та комунікації, міжнародний благодійний фонд «ІЗОЛЯЦІЯ. Платформа культурних ініціатив»
134. Іванна Берчак, кураторка галереї сучасного українського мистецтва в Варшаві
135. Сергій Тимошенко, режисер документального кіно